

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcov : **1/ L. C.**, bývajúci v G., **2/ K. C.**, bývajúca v G., obaja zastúpení JUDr. L. M., advokátom v N., proti žalovaným : **1/ T. B.**, bývajúci v G., **2/ A. B.**, bývajúca v G., obaja zastúpení Mgr. E. S., advokátkou v N., **o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 16 C 160/2004, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 26. novembra 2008 sp. zn. 5 Co 71/2008

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobcovia 1/, 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným 1/, 2/ trovy dovolacieho konania v sume 99,40 € k rukám Mgr. E. S., do 3 dní.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Nitre označeným rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa z 15. apríla 2005 sp. zn. 16 C 160/2004, ktorým bola žaloba o určenie vlastníckeho práva zamietnutá s odôvodnením, že žalobcovia v konaní nepreukázali, že predmetnú parcelu o výmere X. m² aj skutočne užívali, keď z výsledkov vykonaného dokazovania je zrejmé, že v kúpnej zmluve zo dňa 23. novembra 1988 bola uvedená výmera predmetnej parcely nesprávne, pričom šírka predmetnej parcely bola určená správne a išlo len o nesprávnu dĺžku predmetnej parcely. Žalobcovia teda nepreukázali splnenie podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva k predmetnej parcele vydržaním, preto ich žalobe nebolo možné vyhovieť. Žalobcovia boli zároveň zaviazaní zaplatiť spoločne a nerozdielne žalovaným náhradu trov odvolacieho konania v sume 5 025,- Sk na účet právnej zástupkyne odporcov Mgr. E. S..

Žalobcovia podali proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. s odôvodnením, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., keď na odvolacom súde im nebolo umožnené k veci sa vyjadriť napriek tomu, že považovali za potrebné poukázať na technickú stránku sporu, teda nevykonateľnosť rozhodnutia bez vyhotoveného geometrického plánu znalcom, k vadám konania v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., tým, že rozhodnutie vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní ako aj ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Navrhli, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaní vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcov navrhli dovolanie žalobcov odmietnuť a priznať im trovy dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 236 a nasl. O.s.p. možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. a proti rozsudku odvolacieho súdu je prípustné ešte aj v prípadoch uvedených v ustanovení § 238 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, pričom nevyslovil prípustnosť dovolania a nešlo ani o prípad, že by sa odvolací súd v tejto veci odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu. Keďže dovoláním napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa citovaného zákonného ustanovenia nepripúšťa.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na

skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti potvrdzujúcemu rozsudku, ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založená už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p. ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonom ustanovení skutočne trpí.

So zreteľom na žalobcami tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia dovolateľov, že v prejednáwanej veci im postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Žalobcovia v dovolaní namietajú, že odvolací súd im znemožnil realizáciu procesného práva zhrnúť na záver svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (§ 118 ods. 4 O.s.p.).

Podľa § 118 ods. 4 O.s.p. ak sa pojednávanie neodročuje pred jeho skončením súd vyzve účastníkov, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Na záver súd uznesením vyhlási dokazovanie za skončené. I keď toto ustanovenie predsedovi senátu neukladá, aby pojednávanie formálne ukončil, musí, ak podľa jeho názoru je už jeho predmet vyčerpaný, účastníkovi dať možnosť predniesť na záver pojednávania svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Ide o neodňateľné právo

účastníka, ak mu ho súd odoprie, odníme mu možnosť konať pred súdom a realizovať procesné práva účastníka konania.

V „záverečnej reči“ môžu účastníci (rovnako ich zástupcovia) zhrnúť svoje návrhy, vyjadriť svoj návrh na vykonané dokazovanie z hľadiska jeho úplnosti, zákonnosti a hodnotenia jednotlivých dôkazov. Vyjadriť sa môžu nielen k skutkovej stránke veci (z akých skutkových záverov by mal súd vychádzať), ale tiež k právnej stránke veci (môžu uviesť, ako by mal súd vec posúdiť po právnej stránke). „Záverečnú reč“ nemusí predniesť osobne účastník konania, môže ju za neho predniesť jeho zástupca. Podstatný obsah „záverečnej reči“ treba uviesť do zápisnice o pojednávaní. Spravidla je na „záverečnú reč“ vyzvaný žalobca pred žalovaným, je však na úvahe predsedu senátu, kedy účastníkov vyzve, aby predniesli „záverečné reči“, a v akom poradí im udelí slovo.

„Záverečnou rečou“ nie je však len ten procesný úkon účastníka (jeho zástupcu), ktorý je takto označený aj formálne. Za „záverečnú reč“ možno aj bez tohto formálneho označenia považovať aj iný, na záver pojednávania urobený procesný úkon účastníka (jeho zástupcu), ktorým zhrňuje svoje návrhy, vyjadruje sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci.

Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd na odvolacom pojednávaní dňa 26. novembra 2008 (č.l. 203 spisu) oboznámil obsah spisu, umožnil žalobcom predniesť a bližšie odôvodniť odvolanie. I keď z tejto zápisnice nevyplýva, že by účastníci urobili procesný úkon výslovne označený ako „záverečná reč“, predsa len je z nej zrejmé, že odvolací súd vytvoril žalobcom možnosť zhrnúť skutkové a právne závery, z ktorých vyvodzovali opodstatnenosť svojej žaloby. Žalobca 1/ túto jeho možnosť využil a vysvetlil v čom podľa neho spočíva zásah do jeho vlastníckych práv. Súdu ozrejmil, prečo sa domáhal určenia vlastníckeho práva a nie nápravy podaním žaloby na preskúmanie rozhodnutia Katastrálneho úradu v Nitre v rámci správneho súdnictva. Poukázal na tú skutočnosť, že v prípade potvrdenia rozsudku prvostupňového súdu dôjde k porušeniu jeho ľudských práv a Európskeho dohovoru o ľudských právach a k porušeniu ústavy.

Žalobkyňa 2/ sa k veci nevyjadřila.

Z uvedeného dôvodu dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd žalobcom neodňal procesné oprávnenie zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (§ 118 ods. 4 O.s.p.).

O vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. nejde ani vtedy, ak odvolací súd nevykonal dôkazy navrhnuté účastníkom, alebo ak bez doplnenia dokazovania meritórne rozhodol o podanom odvolaní. K týmto nedostatkom v odvolacom konaní môže dovolací súd prihliadnuť len v prípade, ak je splnený základný predpoklad prípustnosti dovolania, v dôsledku ktorého sa preň otvorí možnosť prieskumnej činnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku odvolacieho súdu. Pokiaľ ide o namietané vady v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., že rozhodnutie vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní ako aj vadu v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení, k týmto vadám však dovolací súd môže prihliadnuť len za podmienky prípustnosti dovolania, nejde ale o postup, ktorým by žalobcom bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Na námietku dovolateľov spochybňujúcu správnosť zistenia skutkových záverov nižších súdov či nedostatočné zistenie skutkového stavu vo veci možno uviesť len to, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) vád. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať ako revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa tak ani prieskumom nimi vykonaného dokazovania.

Nakoľko prípustnosť dovolania žalobcov nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. ani z § 237 O.s.p., odmietol Najvyšší súd Slovenskej republiky ich dovolanie v súlade s ustanovením § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom riadiac sa právnou úpravou odvolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti a námietok dovolateľov, z ktorých niektoré sú už neaktuálne (napr. dovolací dôvod o nedostatku v skutkových zisteniach, od účinnosti zákona č. 353/2003 Z.z. neexistuje).

V dovolacom konaní úspešným žalovaným vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcom, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Úspešní účastníci v dovolacom konaní podali návrh na uloženie povinnosti nahradiť im trovy tohto konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd priznal žalovaným náhradu, ktorá spočíva v odmene advokátky za právnu službu, ktorú poskytla žalovaným vypracovaním vyjadrenia zo 7.4.2009 k dovolaniu žalobcov (§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Sadzbu tarifnej odmeny určili podľa § 11 ods. 1 tejto vyhlášky vo výške 53,49 €, keďže ide o zastupovanie dvoch žalovaných, táto bola v zmysle ustanovenia § 13 ods. 3 vyššie citovanej vyhlášky znížená o 20 % a u jedného žalovaného činí 42,792 €. U dvoch žalovaných táto suma predstavuje 85,584 €, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu (§ 1 ods. 3 a § 16 ods. 3 tejto vyhlášky predstavuje sumu 6,95 €, keďže ide o dvoch žalovaných, tak to činí sumu 13,9 €. Spolu teda trovy dovolacieho konania predstavujú sumu 99,40 €, ktoré sú povinní žalobcovia 1/, 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným 1/, 2/ k rukám Mgr. E. S..

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. mája 2009

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: